

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Pénteken, Augustus' 27dikén, 1824.

Spanyol Amérika.

Új-Spanyol Országnak állapotjáról a következő nevezetes czikkelyt közöljük. Melly is mivel a Morning-Chronicléből és Mexicói Ujság-levelekből vétetett, igaz voltát a Mexicói függetlenségnek barátai nem fogják legalább kétségbe hozni. A nevezett czikkely im ez: „A' köz figyelem ez idő szerint ezen Országban, úgy Európában is olly nagy mértékben ragyon fordítva Mexicóra, s Yturbide szándékának el, vagy el nem süléséről a vélekedések annyira megoszolnak, hogy mi kötelességünknek ismertük ezen tárgynál vesztéglenni, s észrevételeinket olly meglett dolgokkal támogatni, mellyeket a Mexicóból legközelebb jött Ujságoknak és leveleknek szorgalmatos megolvasásából merítettünk. Számos környúlálásokból, mellyek újokban jövének világosságra, minden kétségen kívül való dolog, hogy Yturbide azon állhatatos czállal hagyá-el Mexicót, hogy mi helyt a' politicalai kinézések engedik, oda azonnal visszamenjen, ellenére mind azon fogadásainak, mellyeket az ellenkező esetre nézve tett. Mellyért is azon Szerződésel, mellyre akkor reáállott, gazúl bánt, s olly pártot hagyott hátra maga után, melly ő hozzá húzván, távolléte alatt a' köz vélekedést részére készítené-meg, egybeköttétéseit terjesztené-ki, s visszajövetelére nézve a' legelső kedvező alkalmatossággal a' szükséges rendszabásokat termé-meg. Ez az ő pártja annak rende szerint el is járt a' reábizatott dologban, s a' Mexicói végrehajtó hatalom csakhamar

észre vette, hogy különböző tartományokban tévelygések uralkodnak. Erre tartozott a' seregek hópénzenek elfogása, a' békételenségnek, és ellenkezésnek minden egyéb jelenségeivel, mellyek bizonyos változtatásnak színe alatt elsőben ugyan határozatlanul, de utóbb Yturbide részére történtek.“

„A' Mexicói tartományokbeli zűrzavaros állapot jó víz volt az Yturbide részeinek malmokra, mellyért is ők minden mesterségeket munkába vették. Itten helyt foglalhat azon észrevétel, hogy Yturbide részesei nem a' Liberális félhez tartozának. Yturbide, az ő katonai pályájának kezdetében, s midőn a' tengerpartokon vezérkedett, mindenkor csaközül szolgált a' Vice-Királynak, s gyakran megtörtént, hogy a' függetlenség ügyéért harezoló polgártársain kegyetlenkedett. Utóbb az egyházi-royalista fél, ötlet választotta-ki, hogy magát a' szabad principiumokon álló Igazgatás bévitelének elleneszegezze, a' midőn már nyilvánosságos dolog volt, hogy ottan Spanyol Ország sem Vice-Király sem hadi erő által többé legkissebb hatalmat sem gyakorolhat. Ekkor ő reá olly rollé bízott, mellyet csupán oda való si vállalhattott magára, s az Igualai lázadás előtt (1821) történt szerződésben arra kötelezte magát, hogy az Inquisitiót pártfogolni fogja, s az Országot mind addig kezoi között tartja, mígnem az Igazgatásnak általvételére egy spanyol Bourbon érkezhete közilbe. Ezen plánum azonban olly szín alatt forraltatott, mintha Yturbide az Országot akarná védelmezni, s ezért al-

Iottak ezen ügy mellé olyan férfiak, mint Bravo, Vittoria, Guerrero, és mások, kiknek iparkodásaiknál fogva segítettvén többektől is, kik az ő példájokat követték, Mexicóban a spanyol uradalomnak teljességgel vége lett. Mi módon nyerte meg maga részére Yturbide a sereget, mint szerzett nagy summa pénzeket magános emberektől, hogy pazérlásának eleget tehessen, 's micsoda úton jutott a thronusra, mind ezek eléggé tudva vagynak. Ő hatalmát azon szempillantásban elvesztette, mihelyt kincsei elfogytak, mellyekből a megromlott és féktelen katona-csoport kívánságainak eleget tehessen; 's politicalai befolyása is azonnal megszűnt, mihelyt az őt felmagasztaló fél megtudta, hogy ő a más számára tartatott hatalmat, maga hasznára fordította.

„Yturbide eltávozása után azonban a köz vélemény nevezetes változást szenvedett. A szövetséges avagy köztársasághoz szító fél vette által Yturbide megbuktatása után az Igazgatás kormányát, 's nem lehet tagadni, hogy ezen fél között, kerestet kivévn, a legderékabb és liberálisabb fők valának egész Mexicóban. A képviselő és szövetségi Systema kihirdetett, és folyamatba vétetett, de a mellynek midőn az egymástól távol eső tartományokba bé akarának vitetni, azok lakosainak colonialis neveltetések és szokásaik miatt, nagy akadályok veték magokat elébe. Csak hamar tapasztaltatott, hogy csekély az erő arra nézve, hogy minden széles tartományokat, mellyek az Panamai föld-csüctől egész Floridáig kiterjednek, egy szövetségbe egyeztethesse. A fő-város szerencséjének irigylése, 's a tartományokban hatalmat gyakorolni kívánó nagy számú Candidatusok azt okozák, hogy a szakadás csakhamar közönséggé leve. Quatimala, Queseltonango, Nicuragua, Honduras, St. Salvador, és Costa-Rica tartományok együtt állanak szövetségbe Közép-

Amérikai egysült Státusok' nevezete alatt, 's az Új-Spanyol Orszagi Mexicóban lévő középponti Igazgatástól egészen különváltak. Ezen példát nem sokára követte Chiapa tartománya, 's egybekapcsolta magát Quatimalával; 's a Congressusnak Május hónapban hozott végzése között olly vitatásokra akadunk, mellyeknek az vala tárgya, minémű eszközök által lehetne ezen becses tartományt újra bévonni a Mexicói Státus-szövetségbe. Guadalaxara, és Zacatecas tartományok hasonlóképen fellázzadtak, vagy is inkább vonogatták magokat a fő-várostól való függéstől. Cohahuila, és Texas tartományainak iszonyú messze létek, megnehezíti azt az utat, mellynél fogva azokat 's a fő-várost erősen egybe lehetne kapcsolni, annyira hogy az igazgató szövetséges félnek a legnagyobb akadályokkal kellett küszdeni arra nézve, hogy azon rendszabásokat, mellyeket minden tartományoknak köz javára szükségeselmek tartott, végrehajthassa.

„Mind ezen nehézségeknél fogva új reménység támadott azokban, kik mindenkor azt hitték, hogy Mexicó nem alkalmas a Köztársasági Igazgatás formájára; 's éppen ez a fél az, melly minden tartományokban munkálódik, jóllehet a koronának Candidatusaira nézve nincsen egyenlő vélekedéssel. Sokan a Nemesek és Tudósok közül, egyetértvén számos olyan férfiakkal, kik Deputatusok valának Mexicó részéről a volt spanyol Cortesi-gyűlésen, valamelly Bourbon házbeli királyi Herczegnek választatására hajlandók, 's az e részben rég folytatott alkudozások a Luccai Herczegnek láttatnak kedvezni, 's ez a vélekedés a Mexicói Biztosok visszajövele óta még inkább erőre kapott. Az ezen tárgyban folytatott vitatásoknak igen nevezetes körülállalásai, reménylünk, egykor világosságra fognak jöni; hanem ez elsőben elég annyit mondanunk, hogy ez

a' fél soha sem merészelt nyilván kijelenteni a' maga szándékát, jöllehet titokban gyorsan munkálódott, 's számos részecskét nyert. A' royalista-félnek másik osztálya már, melly vagy azt hiszi, hogy a' Luccai Herczegnek illy megkülönböztető választatásában az Európai Hatalmasságok meg nem fognának egyezni, vagy a' hazafit az idegenek elébetszi, Yturbidének visszajövetelében munkálódik; 's ez az a' fél, mellynek a' Mexicóban lévő számtalan békéltelenek alkalmasint mindnyájan a' pártjára fognak állani. Ezen célra nézve tartott Május 13d a' fő-városban bizonyos titkos gyűlés, mellyet az Igazgatás felfedezett, 22 személyből álló minden tagjait, mellyek nagyrészt Katona-tisztek valának elfogatta, 's írásait elvette. Az elfogatott személyek között volt egy Osztályos-Generális és Gróf del Valle, mellyből látnivaló hogy az egybeesküdettek koránt sem a' köz rendből valók. Proclamatiójok ezt a' választott mondást hordozza bélyegül: „Isten! függetlenség! az Ingualai hős!“ (Yturbidé). Minémü szövetekezésekben legyen ez a' felekezet a' tartományokkal, azt nem tudhatni, hanem annyi igaz, hogy levelezése szélesen kiterjed.

„Mind azokból, a' miket ezen tárgyra nézve az Ujságokból 's magános levelekből kizemeiheténk az látszik, hogy Yturbidének a' Mexicói tartományokban, 's magában a' fő-városban nevezetes pártja nagyon, mellyből gyanítani lehet, hogy ha kiszállhat 's egy darab ideig megállhat, a' legnagyobb zűrzavar fog kerekedni az egész Országban. Hogy ötet rég várják részesei, tagadhatatlan; megtetszik ez azon levélből, mellyet nem régiben a' Congressusnak küldött, 's magát benne ekként fejezi ki: „hogy hazájához buzgó szeretettel viseltetik; némelly tisztihívatásoknak személye iránt tett könyilatkoztatásaikat sajnálja; hogy a' Mexicói Nemzethez háladalossággal viseltetik, melly ha tőle a'

katona szolgálatot kívánja elfogadni, 's fegyvert, hadiszereket, köntöst, és pénzt is fog magával vinni.“ Ezen levélnek, alkalmasint oklatan, közönségessé tétele olta, még nagyobb forrásban nagyon a' nép; 's mind azok, valakik közvetlen niucesnek hozzákötve a' jelenvaló Systemához, jöllehet Yturbidének sem characteréhez, sem céljaihoz nem vonzódnak, de a' zavarban még is halászni akarnak.“

„Azon hely, mellyet a' Mexicói csudás hős, az ő kiszállására nézve fog választani, céljainak végrehajtására nézve különösen nevezetes lesz. Ha a' csendes tengeren ment, 's Guadalaxarában szállott ki, ottan hihetőképen jól fogadtatott, mivel ottan mindenek ellene vagynak a' Mexicói Igazgatásnak, a' mint következő levél mutatja, mellyet egy Mexicói Ujság Május' 12d közöl:

Guadalaxara, Május' 3d. 1824.

„Itten a' dolgok a' legmagasabb fokra hágának. Tegnap Quintanarnak a' Kortományzónak intézetéből a' tartománybeli Congressus egybegyűlt annak meghatározása végett, hogy Guadalaxara függjön ezentúl Mexicótól vagy sem. Az ülés estveli 9 óráig tartott, 's a' fenforgó kérdésre nézve három tagot kivéven mindenek nem függésre voksolának. Generalis Bustamente behívattatott a' gyűlésbe, de a' hol magát olly módon viselé, hogy kinem lehetett tapogatni, mi legyen valóságos gondolatja. Estve N. N. Obersterrel, a' kaszárnnyába ment, 's azt parancsolá hogy a' fegyvertár nyitatték meg, 's fegyverek osztatnának ki. Egy a' Kapitányok közül beszédet tartott a' seregek előtt, 's azt fejtegette, hogy a' tartomány javára bizonyos pianum volna munkában. Más részről a' titkos egybegyülekezések mind egyre folynak, mellyeknek tárgyai a' fő-várostól való függetlenség, és Yturbidének lákiáltatása.“

„Guanauatóban, ugyan az említett levelek szerint Május' 7d zendülések valának, 's „Zacateccásban, Durangóban, 's hihetően más szomszéd Státusokban is (a' mint a' többször nevezett Ujságok említik) a' Guadalaxarai pártosok egy Proclamatiót terjesztének-el a' seregek között, mellyben őket az Yturbide partjára kívánják hajtani.“ Vicente Gomez, a' Mexicóból Vera-Cruzba vezető útát félelmes sé tévő haramiak' feje, ki a' pártos félnek hajdan vezére lévén, sok kegyetlenkedéseket követett-el, hasonlóképen Yturbide mellett nyilatkoztatá-ki magát, 's a' mint hallik, la Pueblaban szállott táborba.“

„Mi leszen kimenetele a' hatalom felett való ezen indulóban lévő háborúnak, lehetetlen előre ellátni. Szerencsés környúlallás az, hogy Yturbide' plánuma köz hírré lett, és hogy ő e' szerint nem váratlan jelenik-meg. Szerencse hogy a' szövetséges Igazgatás pénzbeli segédelmet kapott (a' Goldsmith költsönözésénél fogva) Angliából; továbbá hogy ügyökre nézve, nagy haszna vagy on az anglus Biztosok jelentétének, és hogy az Yturbide ellen való had, ha ugyan ő ki akar szállani, olly bátor férjsiakra bízott mint Bravo, és Vittoria.“

Ezen czikkelynek folytatásául, így szól egy másik anglus Ujság f. h. 10d: „Az El Sol nevezetű Mexicói Ujságon kívül, mellyből a' múlt úttal némely kivonásokat közlénk, még az El Iras de Xalisco nevű Új-Spanyol Országi Ujság, és több Guadalaxarai potiticaí időszaki írások is kerülének kezünkre. Megolvasván mind ezeket, azt vesszűk észre, hogy a' szövetségi Systema még nem vert erős gyökeret. Miként mozdítják-elő a' szakadásokat az Yturbide pártján lévő emberek, a' felől nem tudunk bizonyost mondani. Aból hozván ítéletet, a' mit a' kezünk alatt lévő Journálokban közönségesen linyomatva látunk, ezt a' csudafit mint fényhaj-

házó csalárdot és Tyrannust megvetik; de talán nem lehet egészen hinni ezen előadásnak. Hogy Generalis Bravo nagy számú sereggel megy Guadalaxara felé, azt már jelentettük. Guadalaxarában tartja ülését a' Jaliscói és Xaliscói Státus, melly több tartományokat foglal magába, 's ki terjedésére, népességére, és gazdagságára nézve, egyik fő Státusa a' Szövetségnek. Gen: Bravonak közelgetese nagy nyughatatlanságba hozá a' Xaliscói Congressust, melly Május' 21d azt határozta, hogy a' Mexicói középponti Congressusnál lévő Xaliscói Deputátusoknak olly útasítást kell küldeni, hogy a' fő-városban a' végrehajtó hatalomtól kérnének világosítást ezen rendkívülvaló hadi rendszabás felől. A' Xaliscói Képviselelkhöz intéztetett hivatalos-levelben az a' megjegyzés taláztatik, hogy a' tengerparton semmi afféle ellenséget nem lehet észre venni, melly a' Státusnak függetlenségét fenyegetné; hogy Gen. Bravo mozgásának semmi helybehagyható indító-oka nincsen; hogy azon okok között, mellyekkel ezen lépés palástoltatik, azon híreket is lehet hallani, mintha Yturbidét Császárnak akarnák kiáltani, és a' nép között mozgások volnának, de a' mellyek mind hamis hírek, 's olly féle közönséges levelekből merítették, mellyek a' Xaliscói Státust azzal rágalmazzák, mintha az Yturbidehez szótana. — Ezen előterjesztéshez még azt is hozzáfűzhetik az említett Deputátusok, hogy a' Státus' nyugalma az Yturbide pártján lévőek soha meg nem zavartak, mert bár légyenek is néki részesei ottan, de azoknak nincsen semmi hatalmuk, 's mivel a' Státusban többek a' jó hazafiak, amazok nem érhetnek czélt szándéljokban. — A' hivatalos-level mellett a' Xaliscói Kormányzó Quintanar maga is tudósította a' Deputátusokat, 's kinyilatkoztatta, hogy mivel a' Státus Gen. Bravonak bérontásáról előre semmit sem tudott, ken-

telen az erőt erővel verni vissza. — Közölvén ezt a' Deputátusok a' Mexicói Szövetségi Congressussal, ez a' tárgyat kényesnek tartván, róla titkosan tanácskozott 's végzését sem tövé közönségessé.

New-Yorkban Júl. 16d költ Ujságok Szanta-Fé de Bogotából Jún. 9dikéig terjedő tudósításokat közölnek. Ezek egy szóval sem emlékeztvén a' Bolívar győzedelméről, úgy látszik nem lehet benne többé semmi kétség, hogy a' Couriernak többször említett Guayaquil levele költemény volt. Nevezett tudósításoknál fogva a' Columbiai Congressus arra serkentette a' Nemzetet, hogy fogna fegyvert, részint azért hogy Perubon a' hadnak véget vehessen, részint hogy az Európai Hatalmasságok plánumainak ellent állhasson. Ehez képest az Igazgatás egy Decretumot adott ki, mellynélfogva 50,000 katonát kell kiállítani. A' Decretumban meg vagyon határozva hogy a' új tartományok közül mellyik mennyit adjon; u. m. a' legnépesebb Boyaca 8380-at, a' legkissebb Magdalena 1780-at tartozik kiállítani. Az idegenekre nézve nevezetes rendelés tétel, melly szerint minden constitutiós Spanyoloknak, kik VII Ferdinánd vissza állításának következtében hagytak oda hazájokat a' Columbiai való menetel megtiltatik „ha még annál liberálisabb módon gondolkoznának is.“ Úgyan ezen tilalom kiterjesztetik azon Éjszak-amerikai Polgárokra is, valakik spanyol zászló alatt szolgálnak avagy szolgáltak Columbia ellen.

Mexicóból jelentik hogy St. Juan d' Ulua erőssége ismét lövöldözi Vera-Cruzot, és ezen városban sok kárt teszen ugyan, de maga is nem kis szűkségben vagy, mellynek következtében a' scorbut, 's más egyéb betegségek kaptak-bé az őrizetbe. — Alvaradóban négy személyt elfogtak, Yturbide küldöttjeinek tartván őket; más helyeken is több részesei fogattattak-el a' volt Császárnak.

Spanyol Ország.

A' Constitutionnel Barcelonából így ír: „Egy anglus Golette, melly némelly spanyol kikötőkbe hivatalos-leveleket hozott, Júl. 24d Barcelonába érkezett. Itten a' Kapitány és két Tiszt kiszállván, a' magok Nemzetbeli Consulokhoz menének, 's annak hivatalos-leveleket adának által. A' Kapitánynak, a' mint hallik, az volt a' parancsolatja, hogy vegye-fel hajójára mind azon Constitutiósokat, valakik oda vevék magokat; 's annyi igaz is, hogy nyolcz constitutiós Tiszt u. m. négy Oberster és négy Kapitány a' hajóba szállottak, és eleveztek. Némellyek azt revék észre, hogy midőn a' Golette a' kikötőbe bevezett, nem köszöntötte az erősséget, 's ez igen különösnek tetszett. Azonban azt is tartotta, a' mint mondják, parancsolatja, hogy egy Francziát se vegyen-fel.“

A' Courrier français 's utána a' Moniteur némelly változtatással közlik ugyan ezen történetet. Ezek szerint, a' Barcelonába menő hajónak Kapitányával, valamely titkosan lappangó személy szállott ki a' partra, kit anglus Lordnak tartottak, és a' ki a' spanyol tiszti-hivatalokkal kívánt szölli. Erre a' Lord önként megjelent némelly kávéházakban. Más nap ismét meg akarta újítani látogatásait, hanem ladikja visszautasított. Ezzel a' Lord Protestatiót adott-bé a' spanyol tiszti-hivatalnak, 's ismét a' nevezett hajóra ment, melly még azon este tovább evzett. Utóbb az volt híre hogy öt vagy hat személy, kik között volt a' Mina Adjutánisa is tilkon ezen Golettere vevék magokat, 's rajta elűztak. Hasonló próbát akarának tenni kevéssel ez előtt Tarragonában is némellyek, de ezeket a' nép kövélkel hajigálta. Most már az a' kérdés, vallyon a' Barcelonai hajó volt e az, melly azelőtt Tarragonában járt?

Nagy Britannia és Irlandia.

Az Owen-Glender nevét viselő Fregat, mely Cape Coast Castléből jöven, Aug. 11d evzett-bé Portsmouthba, azt a tudósítást hozta, hogy az Aschanték Királya nagy hadi erővel nyomult a nevezett Colonia felé. Negro városát feltették; de Coast Castlét nem, mely nagy erőnek elment állhat, ha ugyan az ostromló-ágyúkat nem hord magával. A Jó-reménység Fokáról hat Tiszt és 160 ember érkezének meg, de a kik közül sokan áldozataivá lévén az egésségtelen klímának.

A Londoni pénzkereskedés palotájában néhány napok óta igen nyughatatlannító hírek száryalának Jamaica felől, mellyeket a New-Yorkból Jul. 17d indult Ujságok f. h. 11d meg is erősítettek. U. m. míg a Jamaicai Kormányzó egész figyelmét a Hannoverai kerületre fordította, hol a Szerecseneknek a Fejérek ellen indított öszveosküvését fedezte-fel, az alatt a Szanta-Mária kerületben, s más egyéb helyeken nevezetes lázzadás ütött-ki. Számos lakások felgyújtattak. A hadi törvény kihirdettetett, s a veszedelemben lévő helyekre anglus seregek indítottak; de a mellyek olly gyenge lábón állanak, hogy hozzájuk keveset lehet bizni.

Ő Felsége a Király Aug. 12d, mint születésének 62d előfordulóján a Windsor palotába ment, s az új kapunak talpkövét letette. Azzel a dolgásokat megajándékozta, azon változtatásokat tekintette meg, mellyek a palotában belől tétnek.

Vicomte de Villa-Real (D. Luis de Souza) a Portugalliai Nagykövet f. h. 11d; Hercege Eszterházy az Ausztriai Nagykövet pedig más nap, Canning Úrral a külső Ministeriumban tanácsot tartanak.

A The Weckly nevet viselő anglus folyó-írás, mely Párizsban jön-ki, a

Catholicusoknak Angliában való szaporodásokról így szöll: „Azon lastromoknál fogva, mellyek ez előtt mintegy 55 esztendőkkel a Parlamentum mind két házának elébe terjesztettek, akkor a Catholicusok száma 69,376-ra ment; ez előtt valami hat vagy hét esztendőkkel pedig Catholicus írók számlálása szerint 500,000-re. 1781-ben csupán csak 3 valamirevaló Catholicus iskola volt Angliában, most pedig van 50. Nagy része a Kápolnáknak, mellyeknek száma most 900-ra megy, a közelebbi 55 esztendő alatt építetett. Mind ezen Kápolnáknak Jesuiták tartják az isteni tiszteletet.

Brasília.

Maranhamból Jún. 25d indult levelek szomorú rajzolatot közölnek Brasilia ezen részének állapotjáról. Egy levél különösen ezt tartja: „Sajnálom hogy ma sem szolgálhatok kedvezőbb tudósítással, mint a minémüt közelebb küldöttem. Egybekötetésünk az Országnak belső részével egészen megszakadott. A víz partján 400 katonából álló haramia-banda pusztít és rabol. Egy Európai Portugallus sem mérészel éjjel az útszára ki menni.

Bécs.

Szent Istvánnak Magyar Ország' első Királyának és Apostolának dicső innepét nagy ajtatossággal s fényes egyházi pompával tartották ez idén is f. h. 22diken a T. T. Kapuczinus Atyák templomában a Nemes Magyar Nemzetnek itten lakó tagjai. Ezen jeles nemzeti innepnek méltóságához képest egész fényvel gyülének-fel a Felséges Magyar Udvari Cancelláriának, valamint az Erdélyinek is, s a Fels. egyesült Udvari Kamarának fő fő Tagjai, a Hazabeli egyházi és világi Rendeknek itten lévő személyeivel egyetemben. Megjelent a Magyar Nemes Testőrző-seregnek egy része, és számos itten tartózkodó Magyar hívek. Kik előtt Nagy Tiszt. Szendrői Aszaly László

ló Úr, Erdő-Kövesdi Plebánus az Egri Érseki Megyéből 's T. N. Nógrád és Heves Varmegyék Táblabírája Böles VI R. 26 v. szerint: „A' Bölcsek' sokasága, a' föld ke-rekségének egéssége; és a' bölcsek Király a' nép' támasza“ jelesen kidolgozott fontos Predikáziót tartott, mellyel a' Közönség várakozásának teljes mértékben megfelelt. Különösen nevelte az innepnek fényességét az, hogy a' nagy Misét Velencei Patriarcha Felső-Őri Pyrker László es. k. való-ságos belső titkos Tanácsos, Dalmátziai Primás, Istria Metropolitá 's a' t. Ó Exclja pompás egyházi készülétekkel tartotta, igen kellemetes muzsikás énekítés mellett, szolgálván mellette Mélt. és Fő Tiszt. Pain-ter Mihály Püspök Úr, 's a' Fels. Magyar Udvari Cancelláriabeli Referendárius, és Igazgató-széki Tanácsos, Ardacki Pré-post 's St. Pölteni Kanonok Buchmayer Antal Úr.

Augst. 26d a' Státus-papiro-sainak közép-árrok:

Státus Köttelező levele 5 p Ctmal Conv. P. 93 15/16
 Ugyan az 2 1/2 p Ctmal Sorsvónásos Költsön 1820-ról C. P. Ugyan az 1821-ről 100f. C. P. 124
 Bizonyítás 1821d. Költsönről ftért Conv. P.
 Bécs Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 p Ctmal 50 1/4
 100 for. C. P. 249 7/8 for. V. Czban. 1 Bank Actia
 1114 for. C P. —

A' Gabona négy fő nemeinek árrok általjában Aug. 16d — 21d.

(Mérőjét garasra számlálva V. Czban.)

	Búza.	Roza.	Arpa.	Zab.
Bécsben Aug. 17d	109	45	48	41
— Aug. 21d	113	48	45	41
Stockerauban Aug. 16d	100	42	—	30
Fischamenden Aug. 17 és 19d	88	33	29	20
Nagy-Enzersdorfon Aug. 18d	90	42	26	29

Magyar Ország.

A' f h. 21d költ Hazai Tudósítások-ban ezt olvassuk: Országos innepünket,

Sz. István Király' napját, valamint régen-ten Székés-Fejérvárat a' Királyok és Ország' Nagyjai fényes pompával szokták tar-tani, úgy most Budán esztendőről esztendő-re nevelkedő buzgósággal, fényességgel, és köz örömmel tartják a' Hazának minden nyelvű lakosai. Az egész vár mintegy megelevenedik, és a' temérdek nép örö-mindulattal a' régi boldog időkben képmagát lenni, 's áldani Sz. István Királyun-kat, kinek bölcsek, és felséges elrendelése szerint, az Ország századokat meggyőző polgári alkotmányában csendesen nyugos-zik. Ezen örvendetes inneplésnek fegna-gyobb felelevenítésére szolgál Apostoli el-ső Királyunk ereklyéjének a' királyi var'templomából pompás processióval a' fő Plebánia templomba vitetése, mellyet az idén is Fő Mélt. Rudnay Sándor Pri-más Herceg személyesen vezetett; és min-den Dicastériumok és két Városi Juris-dictiók, úgy minden Plebániák jelesen éke-sítettek. A' Fő Plebánián a' Primás Herceg tartott nagy Misét, a' magyar Predikáziót Nagy Tiszt. Fekete József Úr, Lekéri Plebánus, a' németet Nagy Tiszt. Csér-nik Ferencz Úr, Esztergomban az Érse-ki város' Plebánusa. Az isteni-szolgálat után teljes búcsú hirdettetett, 's a' Pro-cessió szokott renddel ismét a' várba visz-szatért. A' Katonaság' Batalionai ezen in-neplés' végével apró fegyverekből, a' Pat-tantyúsok, a' vár' ormairól, ágyúkból lö-völdöztek.

B. Füred Aug. 19d: Az idén ez a' nem csak tájékkára nézve leghíresebb, de orvosi hasznára 's az alkalmatosságra néz-ve is felte jeles savanyúvíz, az idő' kör-nyülállásihoz képest nem volt ugyan az idegenektől annyira meglepve, mint néha-napján; de Ó Cs. K. Herczégének az Ország Nádorának, 's több Méltóságok-nak, úgy szinte némelly meszszelakó ide-geneknek itt mulatása által olly igen fé-

nyesítetet, hogy ebben az esztendőben is megmaradt Füred annak, a' mi eddig volt. Voltak olly vasárnapok, a' mikor a' népnek tolongása miatt a' forráshoz szépségesen nem is lehetett férni, és ottan ottan az ökölnök is volt kelete, hogy ihassa a' szegény paraszt a' csípős vizet. Több híres magyar Bandák oszlatták az orczákról a' komorságot, délután és estvéneként. Székes-Fejérvárról pedig az ott tanyázó Nemzeti Színjatszó Társaság ide eljövén, nem kevés gyönyörűséget okozott a' Hazafiaknak. Valóban kéntelen megvallani a' Tudósító, hogy ez a' Társaság, a' helyhez, számához, és korához mérve, sokkal többet mutatott-ki, mint sem várni lehetett tőle. Különösen az Énkes-játékban olly készséget mutatott, hogyha több Páliak és Szerdahelyiek kerülnének hozzá, akárholly Bécsi Teátromban is kiállhatnának. Dícsérettel kell egyébiránt emlékezni a' munkás és kimívelt izlésű Komlosyról, az eleven és tűzlelkű Komlosynéről, a' csendes és meglett Murányiról, 's a' pontos és egészen beletanult Murányinéről, a' heves és mindenkor elkészültt Horváthról, és a' kedves ajakú 's olvasztó hangú Pálinéről. Különösen el nem kell hallgatni azt a' szép rendet, és magaviseletet, mellyel ez a' Társaság a' közkedvességet megnyerni igyekezik, a' mi ha eddig is czellá vált volna, most a' magyar Teátrom legalább fél századdal elébb volna. — A' Füredi mulatságok közt szép volt ezeken kívül a' Keszthelyi gályának Aug. 8d történt megérkezése, mellyel Gr. Festetics László Ó Nga Ó Cs. K. Fő Herczegségének a' Palatinusnak tisztelkedni kívánt.

A' Fő Herczegnek Füredről való clütázása holnapra lévén határozva, azonban a' kis Fő Herczegnek neve napja is éppen

holnapra esvén, mindenféle készülétek meg vagynak téve, hogy a' Fő Herczegi Udvarnak ezen utolsó napja ezúttal Füreden a' kettős tisztelethez alkalmaztatott udvarlasi czeremóniákkal kellemetessé tétessék. Valósággal igen szépen kell a' többek közt ki-útni a' Balatonon a' gályának kivilágosításának, 's a' Füredről Tihany felé, innen pedig amoda rakétákkal való lövöldözésnek. A' Palatinus Ó Fő Herczegségének eltávozását az egész mulató sokaságnak is eloszlása rövid időn követni fogja. — A' folyvást tartó szeles idő miatt nem igen volt kedves az idén ferdeni a' Balatonban; még is a' Fő Herczegaszszony a' Palatinusné valamikor csak lehetett, hideg ferdőt venni el nem mulatott. — A' szép látások közzé tartozott még az is Füreden az idén, midőn a' nyár' elein mindjárt itt kimúlt Bakonbéli Apátornak holtteste gyaszhajón Tihanyba nyugróhelyére általszállitatott. — Füred nem szünik meg mindég a' legkedvesebb nyári mulatóhely lenni a' Hazában, ha holmi helyhez nem való intézetekkel, mellyeket pedig rebesgetnek, a' finomabb izlésű Uraságok innen el nem idegénítetnek. Vize ugyan mint mondják több esztendőkkel ez előtt sokkal csipősebb volt, de az még most is, kivált helyben elég kellemes. Azt beszéllik, hogy a' jobbítás végett tett sok áskálás által gyengítették azt úgy el, hogy már most akármi fényes inyü Dáma is orrfacsarás nélkül ihatja. A' szegénységre nézve egy színt még nem ártana felállitatni, hol az orvosolítás végett ide gyülekező köznép alkalmatlan időben magát meghúzhathatná, 's mindjárt az érvágás, köppölözés és fördés után ne kéntelenitnék vagy csak a' szekér mellett az ég alatt heverni, vagy a' koresmában akár kell akár nem inni, vagy pedig egyszeriben útnak indulni.